

XXV. évf. 6. szám 2024. július 25.

Megjelenik kéthetente

Önkényes helyfoglalók

A helybiztosítás nélkül piacra érkező termelőknek a beléptető rendszer jelöl ki egy szektorhelyet, ahol az adott napon az árusítás lehetősége a számára biztosított. Az utóbbi időben - az amúgy is telített piacon - egyesek önkéntesen foglalnak helyet, sőt a várhatóan később érkező ismerősöknek raklapokkal, áru kipakolással előre lefoglalják az üresnek tűnő területeket. Ez akkor sem megengedett, ha a lekötött helyét a termelő adott napon nem veszi igénybe.

Az önkényes helyfoglalók között nem csak termelők, hanem vásárlói „elkövetők” is vannak. Mire a termelő kissé megkésve beállna állandó árusító helyére, vásárlói jármű foglalja el, mi több hosszabb-rövidebb időre magára hagyja a bezárt járművét.

Ilyenkor nem maguknak a felháborodott termelőknek kell az ügyet egymás között lerendezni, hanem a biztonsági szolgálat munkatársát kell megkeresni, vagy a műszakvezető felügyelőt a videószoza **06-1-421-3628** telefonszámán keresztül értesíteni. A nagybani piac társaság mindenkor biztosítja az árusítás rendjét, fegyelmét és a rendbontókkal szemben való intézkedést.

Idegen áru

Nyáron és elsősorban a gyümölcsszektorban a hazai árukínálat mellett jelentős mennyiségű külföldről származó azonosítatlan áru jelenik meg. Természetes, hogy a hazai termelők ez ellen tiltakoznak, annál is inkább, hogy rájuk egy sor kötelezettség hárul, ha a nagybanin akarnak eladni. Pl. a hazai termék nagytételű árusításához regisztrációs szám kiváltása szükséges. A termesztői tevékenységüket hivatalosan a FELIR azonosítóval igazolják. Az értékesítés további NÉBIH előírása az áru címkézése, ami a nyomon követhetőség feltétele. A jelölő címkén a termelő és/vagy a forgalmazó nevét fel kell tüntetni, továbbá az áru származását, osztályba sorolását. Nem utolsó sorban a termelői áru csak szigorú számlaadási kötelezettséggel értékesít-

hető. Ezzel szemben az idegen áru külföldi rendszámú járműről való kínálata, áron alul történő értékesítése, a termelői árak letörése, a vevők elcsábítása mind tisztességtelen eszköz, ami a magyar árunak konkurencia.

„Nem is értjük, hogy kerülhet a nagybanira a sok illegális áru? Az idegen járművek hogyan léphetnek be termelőként? Milyen minőségű és milyen garanciával értékesítenek gyümölcsöt? A magyar őstermelők védelmében miért nem intézkedik a nagybani piac?” Ilyen és hasonló kérdések merültek fel a termelőkben.

Ezt nem hagyhattuk annyiban. Elsőként az idegen járművek belépését ellenőriztük. A legtöbb esetben helybiztosítással is rendelkező termelői kártyával lépnek be az idegen rendszámú és jelzésű járművek. Az első szűrőn azok a hazai termelők akadtak fenn, akik idegeneknek adják kölcsön termelői kártyájukat. Ezeket ideiglenesen letiltottuk.

Az illegális árusok számlát nem adnak, melynek kockázatát a vásárlónak is vállalni kell! Nem beszélve az áru származását illetően, mivel a NÉBIH ellenőrzések a kisüzletek, kispiacon árusításokra is kiterjed, vagyis az értékesítési lánc végén is bírsághozhatnak, ha az áru származása nem igazolható. Erre a kiskereskedő vásárlóknak, beszerzőknek kell figyelemmel lenni.

A NÉBIH a hazai áru származását ellenőrzi. A nagypiaci árusítás ellenőrzése, az áru címkézése nem elégséges a termesztői tevékenység bizonyítottságához. A NÉBIH munkatársai legtöbbször a termőterület hivatalos helyszíni vizsgálatára is sort kerítenek. Információink vannak konkrét ellenőrzésekről és azok végkimenetről. Akadt olyan nagybanis termelő, akinek a szükséges feltételek hiánya miatt két évre felfüggesztették a termelői tevékenységét.

Összefoglalva; a BNP Zrt. a piac működési rendjét, az előírás szerű kártyahasználatot, a kiadásához szükséges dokumentumokat stb. hivatott ellenőrizni. Sem eszközei, sem joga-

PIACI HÍREK

sultsága nincs az előírások, jogszabályok betartását ellenőrizni, a kínálati árképzésbe beavatkozni, vagy szankcionálni, legfeljebb a hiányosságokra hívhatja fel a figyelmet.

Szezonzáró

A tavalyi siker után szezonzáró rendezvényünk idén sem marad el. **2024. szeptember 15-én** újból színes programmal búcsúztatjuk a nyarat. A részletekről később adunk tájékoztatást.

Nyári beléptetés

Jellemzően a nyári idényben fordul elő és főleg nagypiaci napokon a hosszabb beléptetési procedura. Ilyenkor sok a kifogás a belépésre várakozók részéről, akik szerint akár másfél óras sorban állás árán jutnak át a beléptető kapukon. Ez erős túlzás, sőt többnyire maguk a termelők generálják a túl korai érkezéssel. A közelmúlt eseménye volt, hogy kb. 15 percre a beléptető rendszer - kisebb torlódást okozva - leállt. A hiba elhárítását követően a rend rövid időn belül helyreállt. A termelők többsége a piacra bejutás akadályoztatását fegyelmezetten tudomásul vette, amit ezúton is köszönünk.

Nyári nyitvatartás

A jelenlegi nyitvatartást sokan kifogásolják és a nyári hónapokban későbbi piackezdést szorgalmazznak. Természetesen - mint minden piacos témában - sokfajta ötlet, javaslat, érvek, ellenérvek sorakozhatnak fel. Mindennek van oka és magyarázata, a különböző ötletek ütközhetnek.

Jónéhány évvel ezelőtt - a régi piacosok emlékeiben mégis is élénken élhet - két szezonális nyitvatartás szerint üzemelt a piac, volt nyári és őszi-téli rend. Az idők folyamán a két nyitvatartási módzat úgymond kezdett összeolvadni. A többségében előrendeléssel történő üzletkötéshez szükséges időtartam mérséklődésével arányosan lerövidült a nyitvatartási idő is.

Így a hajnali órákra nyúló nyitvatartás feleslegessé vált. Manapság 22:00 óra után alig vannak a piacon. A piac nyitása is praktikusabban korábbi időpontra állt át. Mondhatjuk, hogy a nyitvatartást a piacosok maguk igényére formálták. Ez túlnyomó többségüknek - különösen az átmeneti

és a téli hónapokban - megfelel. Az éjszakázástól megkíméli a termelőket és a kereskedőket is. A nyári szezon résztvevői azonban elégedetlenkednek a kora délutáni nyitás miatt. Friss zöldség-gyümölcsfélékkel a nappali kánikulában útra kelni, a felforrósodott piaci burkolatra kipakolni, az áru látja kárát. Ezért tartanák célszerűbbnek a későbbi nyitást.

Ez ellen azonban a többi termelő mellett a vásárlók is lamentálnak. A nagybanis vevőkörnek fontos, hogy időben befejezzék a beszerzést, hazatérjenek a napi áruval és másnap a korai órákban eladásra kínálják. A késő esti nyitvatartás esetén az éjszakai árubeszerzést követően pihenés nélkül kellene folytatni a másnapot. Termelői oldalról is hasonló lenne a probléma. Az éjszakai műszak után hajnalban indulhatnának a gyümölcsösbe, vagy a primőr sátraikba a napi friss árut előkészíteni. A kérdést tovább árnyalja, hogy ki milyen hosszú út megtételét követően érkezik a nagybanira.

Az azonban elgondolkodtató, hogy az utóbbi években tapasztalt klímaváltozás valóban súlyos terhet ró úgy az emberekre, mint a munkájukra, és a produktumokra. A jövőre nézve elképzelhető a nyitvatartást érintő piaci változtatás, de egy nagyon körültekintő, minden piaci szegmens véleményét egyeztető tanulmányt követően.

Hőségriadó

A hőségriadóval kihirdetésével függ össze az alkalmi rendelkezés itt a piacon. Amennyiben az országos tisztifőorvos által meghatározott és kiadott 3. fokozatú hőségriasztás lép életbe, úgy a piaci belépés megkezdése automatikusan egy órával korábbi időpontra kerül. (A hőségriadó 3. számú fokozata, ha a napi középhőmérséklet várhatóan legalább három egymást követő napon eléri, vagy meghaladja a 27°C-ot.)

Ilyenkor fontos saját egészsége is gondolni. Ennek érdekében megfelelően védekezzenek a nap ellen. Legyen mindenkinél elegendő mennyiségű folyadék, használjanak napvédő készítményeket, mert az UV sugárzás is rendkívüli szintet ér(het) el. Ezúton is javasoljuk a piac területén működő párapakuk használatát.